

Тітова О.А. Аналіз вимог до професійної компетентності викладачів у зарубіжних коледжах. *Розвиток педагогічної майстерності майбутнього педагога в умовах освітніх трансформацій* : матеріали III всеукр. наук.-практ. конфер. (м. Глухів, 7 квітня 2023 р.), Глухівський НПУ ім. О. Довженка. Глухів, 2023. С. 345–348.

Тітова Олена Анатоліївна
доктор педагогічних наук, професор
завідувач лабораторії науково-методичного супроводу
підготовки фахівців у коледжах і технікумах
Інституту професійної освіти
Національної академії педагогічних наук України

АНАЛІЗ ВИМОГ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ВИКЛАДАЧІВ У ЗАРУБІЖНИХ КОЛЕДЖАХ

Анотація. Дослідження присвячено аналізу зарубіжних нормативних документів, наукових публікацій, звітів стосовно вимог, яким мають відповідати викладачі коледжів, з метою визначення напрямів розвитку професійної компетентності педагогів.

Ключові слова: педагогічний працівник, безперервний професійний розвиток, неформальне навчання, інформальне навчання.

Olena Titova
Doctor of Pedagogical Sciences, Professor
Head of the Laboratory of Scientific and Methodological Support for Specialists
Training at Colleges and Technical Schools
Institute of Vocational Education of the National Academy of Educational
Sciences of Ukraine

ANALYSIS OF REQUIREMENTS TO PROFESSIONAL COMPETENCE OF TEACHERS IN COLLEGES ABROAD

Abstract. The study is devoted to the analysis of foreign regulatory documents, scientific publications, practical reports on the requirements that college teachers must meet, in order to determine the directions of the development of the professional competence of teachers.

Key words: teaching staff, continuing professional development, non-formal education, informal education.

В умовах пандемії, воєнного та повоєнного часу професійна компетентність викладача фахового коледжу виступає визначальним чинником успішності вдосконалення системи фахової передвищої освіти. З іншого боку, рівень професійної компетентності викладачів фахових коледжів в особливих

умовах діяльності має забезпечити достатній рівень якості освіти. Вивчення зарубіжного досвіду покликано скласти основи для вдосконалення вітчизняної системи підвищення кваліфікації педагогічних працівників фахових коледжів.

Підготовка фахівців у зарубіжних країнах здійснюється зокрема у коледжах [1]: громадських (*community college*, дворічний коледж, який готує спеціалістів середньої кваліфікації для роботи на території місцевої спільноти), гуманітарних (*liberal arts college*, загальноосвітній коледж, з навчальною програмою денного чотирирічного курсу, спрямованою на розвиток загальних інтелектуальних здібностей, на відміну від професійної, професійно-технічної або технічної навчальної програми [2]), комерційних (*for-profit college*, заклад вищої освіти, що пропонує професійно орієнтовану навчальну програму, включаючи такі напрями як кулінарне мистецтво, бізнес і технології (зокрема програмування), охорона здоров'я тощо), технічних (*engineering college*), мистецьких (*performing arts college* або *plastic or visual arts college*), професійно-технічних (*vocational college*) та фахових (*professional college*).

Коледжі, зокрема громадські, мають вирішальне значення для систем освіти США, Великої Британії, Австралії, країн ЄС [2; 3], оскільки для мільйонів майбутніх студентів коледжу освітні програми, які пропонують університети не є доступними. У той час як чотирирічні коледжі та університети традиційно користуються більшим престижем, ніж дворічні, ситуація з вищою освітою у зазначених країнах змінюється, зокрема через розширення сфери навчання та покращення якості освіти у громадських коледжах. Відтак проблема розвитку професійної компетентності викладачів коледжів є досить актуальною.

Викладачем зарубіжного коледжу може бути особа, яка отримала ступінь магістра, проте перевага надається кандидатам зі ступенем доктора філософії з попереднім досвідом викладання. У коледжах також працюють інструктори, які викладають широкий спектр різних предметів, залежно від їхньої конкретної сфери знань. До їхніх основних обов'язків також входить складання планів уроків, читання лекцій, оцінювання завдань і проведення тестів). Більшість

коледжів вимагають, щоб їхні інструктори отримали принаймні ступінь бакалавра в галузі, пов'язаній з обраним предметом.

Концепція підготовки педагогічних працівників коледжу ґрунтується на таких засадах: соціальний запит (орієнтація на попит і практичне спрямування освітньої діяльності); позиція соціальної справедливості та різноманітності (обізнаність у правових, етичних та політичних питаннях в різноманітних професійних, культурних, політично-економічних контекстах; прагнення задовольнити потреби різноманітних студентів); педагогічна освіта (володіння широким спектром методичних знань та освітніх інструментів, здатність до оцінювання ефективності освітнього середовища, наслідків власної професійної діяльності для інших (колег, студентів)); навчання протягом життя (відповідальність за професійний розвиток, пошук/створення можливості навчання для себе та інших); орієнтованість на студента (створення навчального середовища, яке сприяє розвитку та досягненню успіхів усіх студентів).

При підготовці викладачів коледжів використовуються національні стандарти та стандарти, прийняті безпосередньо у коледжі [2-10].

Наприклад, у США це стандарти встановлені Національною радою з акредитації педагогічної освіти (NCATE), які узгоджуються з Міждержавним консорціумом з оцінювання та підтримки нових вчителів (INTASC), згідно з якими співпраця та рефлексія є основою багатьох програм підготовки викладачів коледжів. Мінімальні вимоги передбачають, що після опанування освітньої програми випускники демонструють [9]:

- знання та розуміння змісту дисципліни, особливостей організації навчального процесу, планування, реалізації та оцінювання результатів опанування навчальної програми / отримання освітніх послуг, дослідницьких методів, зв'язку між дослідженням і практикою, стратегій ефективної комунікації та співпраці, основ демократії і справедливості, необхідності та форм безперервного навчання впродовж життя та професійних проблем;

- зобов'язання стосовно професійної етики, ефективного розвитку усіх студентів, положень соціальної справедливості та різноманітності;

– володіння навичками самокритики та рефлексії, спілкування і співпраці, використання дослідницьких методів та застосування результатів досліджень на практиці, планування, реалізації та оцінки власного професійного зростання, лідерські якості.

У педагогічних стандартах Великої Британії [3; 5; 8] задекларовано, що результативне навчання студентів є першим пріоритетом викладачів, які прагнуть найвищих можливих стандартів у роботі та поведінці, діючи гідно, чесно і цілісно, маючи глибокі предметні знання, розвиваючись відповідно до змін у суспільстві, будучи самокритичними та здатними будувати позитивні професійні стосунки. Вимоги стандарту розділено на дві частини. Перша частина «викладання» стосується таких аспектів як встановлення високого рівня очікування, який надихає, мотивує і кидає виклик студентам; планування та проведення добре структурованих занять; забезпечення творчого освітнього середовища; інших ширших професійних обов'язків (участь у житті закладу освіти, ефективні професійні стосунки з колегами, належний професійний розвиток, реагування на поради та відгуки колег). Друга частина стандарту стосується особистої та професійної поведінки. Від викладача очікується підтримка суспільної довіри до професії, повага до політики та традицій коледжу, підтримка високого рівня відвідуваності та пунктуальності з боку студентів, а також діяльність в рамках законодавчих норм, які визначають професійні обов'язки та відповідальність викладачів.

Професійні педагогічні стандарти Австралії [6; 7] встановлюють вимоги до професійної компетентності викладача у сферах професійних знань (предметних та методичних), педагогічної практики (планування та реалізації навчального процесу, створення ефективного освітнього середовища, оцінювання, зворотного зв'язку та підтримки студентів) і професійних зобов'язань (стосовно професійного розвитку та стосунків з колегами та громадою).

Варто зазначити, що викладачі зарубіжних коледжів здійснюють професійний розвиток через відвідування курсів (з методики та предмету, щоб бути обізнаними стосовно сучасної ситуації у сфері освіти та своїй предметній

галузі), під час отримання докторського ступеня, а також в умовах неформального та інформального навчання [10; 11]. Програми професійного розвитку та заходи, організовуються у гнучких формах, адаптованих до цілей та змісту навчання, а також до можливостей та потреб учасників, а саме: через очні модульні курси, під час канікул, у неробочі дні або робочі дні, спеціально відведені для навчальних заходів; через систему дистанційного навчання, з використанням платформ електронного навчання та електронні медіа, у поєднанні з допоміжним навчанням від провідних фахівців; через заочні курси, організовані закладами вищої освіти, у поєднанні з періодичними консультаціями за бажанням учасників; через інші організаційні форми, які поєднують навчання з наставниками (на тренінгах, семінарах, у творчих лабораторіях) та самоосвітню діяльність викладачів.

Результати аналізу зарубіжних нормативних документів, наукових джерел та досвіду професійного зростання педагогів [2; 3; 5; 10-12] переконують, що розвиток професійної компетентності викладачів вітчизняних фахових коледжів потребує обґрунтування теоретичних і методичних основ, подальшого дослідження методологічних підходів, принципів, методів, форм, засобів й технологій з метою розроблення відповідної системи розвитку професійної компетентності педагогічних працівників в особливих умовах діяльності.

Список використаної літератури

1. American Association of Community Colleges. Fast facts. URL: www.aacc.nche.edu/research-trends/fast-facts (дата звернення: 10.03.2023).
2. Greene H., Greene M.W. Greenes' Guides to Educational Planning: The Hidden Ivies: Thirty Colleges of Excellence 2000. HarperCollins, 2000. 336 pp.
3. SPPA. Social Pedagogy Professional Association Standards; SPPA: London, UK, 2016. URL: <http://www.sppa-uk.org/wp-content/uploads/2016/11/Social-pedagogy-standards.pdf> (дата звернення: 10.03.2023).
4. Teaching Standards Good practices for collaboration between National Standards Bodies and universities International Organization for Standardization ISO Central Secretariat 1. 2014. Genève, Switzerland. URL: <https://www.iso.org/files/live/sites/isoorg/files/store/en/PUB100354.pdf> (дата звернення: 06.03.2023).

5. Teaching standards and professional development in the UK British Council. URL: <https://www.teachingenglish.org.uk/professional-development/teachers> (дата звернення: 07.03.2023).
6. Australian Teaching Standards Technology Educators Association (TEA). URL: <https://teansw.com/australian-teaching-standards/>(дата звернення: 12.03.2023).
7. National Professional Standards for Teachers AITSL Teacher Standards, 2012. URL: <http://aitsl.weebly.com/national-teaching-standards.html>(дата звернення: 06.03.2023).
8. Teachers' Standards Guidance for school leaders, school staff and governing bodies. 2011 (updated 2021). URL: https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/1040274/Teachers_Standards_Dec_2021.pdf (дата звернення: 08.03.2023).
9. Teacher education standards at teachers college, Columbia University URL: <https://www.tc.columbia.edu/office-of-teacher-education/about/teachers-college-standards/> (дата звернення: 16.03.2023).
10. Fordham, P. Informal, non-formal and formal education programmes // YMCA George Williams College ICE301. Lifelong learning, Unit 1 Approaching lifelong learning. 1993. London: YMCA George Williams College. Available in the informal education archives. URL: <https://infed.org/mobi/informal-non-formal-and-formal-education-programmes/> (дата звернення: 08.03.2023).
11. Jeffs T., Smith, M.K. The Education of Informal Educators // Educational Science. 2021. Vol. 11(9), P. 488. <https://doi.org/10.3390/educsci1109048>
12. Corwin L.A. Community College Instructors' Perceptions of Constraints and Affordances Related to Teaching Quantitative Biology Skills and Concepts CBE / S. Kiser, S.M. LoRe, J.M. Miller, M.L. Aikens // Life Sciences Education. 2019, 18:ar64, P. 1–13, <https://doi.org/10.1187/cbe.19-01-0003>